

Izhaja — izzemlj ponedeljek — vsak dan jutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. — Odjatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcijska lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in cel leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi današnji zavodov, mm po L 2.—. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Boj za vsakdanji kruh

Včeraj smo poročali, da se je rimska zbornica pečala pred svojim razidom s vprašanjem brezposelnosti. Število delavcev, ki so brez zaslužka, narašča dan za dan in je že doseglo približno višino enega milijona. Samo v mestu Turinu je vpisanih v listo brezposelnih 31.408 ljudi. Vendar se brezposelnost ne razteza samo na industrijsko prebivalstvo; kajti tudi poljski delavci so v številnih pokrajinah države brez kruha.

V vrsti člankov smo razpravljali o splošnih vzrokih svetovno gospodarske krize. Vsi vzroki, ki smo jih tam navajali, so obenem vzroki brezposelnosti. Tudi Italija je podvržena zakonom, ki določujejo potek in razvoj svetovnega gospodarstva. Zato vplivajo vsi pogoji, ki gubajo svetovni trg, tudi na Italijo. Kar se vrši v industrijskih okrajih Severne Amerike in v premožnih republikah Škotske, to čutijo slovenske družine v Logu na Goriskem. V današnji dobi so vsi narodi in vse dežele sveta prepletene v nerazdružljivo gospodarsko enoto.

Vendar se nahaja Italija vsled svojih posebnih gospodarskih in etnografskih razmer v še težjem položaju kakor druge dežele. Italija je naslajala svoje gospodarsko življenje v predvojnem času v znatni meri na tujski promet. Negledne množice tujcev, ki so prihajali iz celega sveta v Italijo, so pušale v deželi težke svote denarja. Tako sta postala lepo podnebje in stavbna umetnost Italije eden najglavnejših virov dohodkov za italijanski narod. Svetovna vojna je v veliki meri zasula te virov. Težke potovalne razmere in politična neurejenost v deželi sta odvrnila veliko število tujcev iz zapadnih držav. Nemce so poleg tega odvrnile od Italije velike valutne razlike in splošno gospodarski polom, ki je prišel nam nemški narod. Tujski promet Italije se je hudo zmanjšal in število brezposelnih se je tako povečalo.

Znano je tudi, da je Italija ena najbolj na gosto obljubljenih držav na svetu. Dežela ne more rediti vseh svojih sinov. Italija prekipeva od preobilnega prebivalstva. Velike množice italijanskega ljudstva so v mirnem času morale zapustiti domačo zemljo in potovati v tujino. Italijanskega delavca si videl v Nemčiji, v Avstriji, na francoskem in v Ameriki. Italijan močno ljubi svojo zemljo. Zato se ni za stalno izseljeval in ni jemal svoje družine v tujino. Velik del svojega zaslužka in vse prihranke je pošiljal v domovino. Denar, ki so ga pošiljali, je bil v Italiji, da od tam pride v Albanijo.

Jugoslavija

Albanci iščejo princa za svoj prestol. BELGRAD, 8. Zadnje čase so začele vse politične organizacije v Albaniji kandidirati za vladarje Albanije razne prince. Delajo to z namenom, da se čim prej reši na poslaniški konferenci vprašanje albanskih meja. Tudi je namen temu kandidiranju, da se spravijo na dan vsi tuji vplivi v tem vprašanju. Najbolj se agitira za princa Birhonedina, sina Abdul Hamida, ki ga imajo albanski prvaki precej radi, kar pa ne pomeni, da bi imel uspeh. Tudi se spominja kot kandidata princ Ghika, ki je nedavno odšel iz Rumunske v Italijo, da od tam pride v Albanijo.

Čehoslovaška

Nemški socialisti in narodno vprašanje. PRAGA, 9. »Volksrecht«, uradno glasilo nemških socialistnih demokratov za Litomerice in Usti, je objavilo izjavo, ki pravi, na nemški socialistni demokratije v Ustih ne bodo sodelovali z nemškimi meščanskimi strankami glede narodnega vprašanja. Socialni demokratje trdijo, da so nemške meščanske stranke povzročile neslogo med Čehi in Nemci.

Ruski dijaki v Pragi

PRAGA, 9. Doznava se, da bo čehoslovaška vlada ustanovila za ruske dijake, katerih se nahaja na čehoslovaškem več tisoč, šole vseh vrst. Na teh šolah bodo poučevali ruski učitelji in profesorji iz begunskih krogov. V Pragi se bo osnovalo rusko ljudsko vseučilišče, kateremu bo tudi priključeni dijaški dom za dijake brez sredstev. Vlada se bo poravnala tudi za potrebne šolske knjige. Ministrstvo vnanjih stvari se je nadalje pogodilo z moskovskim umetniškim gledališčem, da bo za časa proročstva nastopalo trajno v Pragi, kjer bo nastanjeno v eni manjših gledaliških poslopij. Dr. Kramář je daroval ruskim beguncem čist dobiček od svoje knjige o Rusiji, katera bo v kratkem tiskana. Dobiček bo znašal nekoliko sto tisoč kron.

Rusija

Zalostne razmere v Rusiji

PARIZ, 9. »Humanité« objavila pogovor s socialistom Lacortom, ki se je te dni vrnil iz Rusije in ki je pripovedoval o tamkajšnjih razmerah takole: »Sedanje razmere v Rusiji so tragične, kakor so bile one L 1891. Treba je razen tega upoštevati štiri leta vojne in tri leta

rem izjavlja, da ne priznava sklenjenega dogovora, ki da je poniževalen za fašiste.

Kulturni stiki med Italijo in Jugoslavijo

Vojnovi odpotoval iz Rima. RIM, 9. Jugoslovanska komisija, ki je prišla pred predsedništvom Vojnovi v Rim zaradi sklenitve dogovora o kulturnih stikih med Italijo in Jugoslavijo, je zapustila Rim.

Kakor znano, je ta dogovor predviden v rapalski pogodbi, toda tudi tozadevna določba te pogodbe ima smolo, kakor marsikatera druga. Za predsednika italijanske delegacije je bil imenovan senator Ruffini, ki pa je po demisiji Giolittije vladne predložil s svoje strani novi vladi svojo demisijo, od katere ni hotel odstopiti vključ vsemu prigovarjanju. Vsled tega se je moralo delo teh dveh komisij prekiniti in italijanski minister je poslal tozadevno sporočilo v Belgrad. Smatra se, da se bo do jeseni posrečilo sestaviti drugo komisijo, nakar se bodo pogajanja nadaljevala.

Francija

Vrhovni svet. — Vprašanje Gornje Šlezije

PARIZ, 9. Včeraj ob 15. je francoski ministrski predsednik Briand otvoril sedanje vrhovnega sveta. Prisotni so bili zastopniki vseh povabljenih držav in tudi polkovnik Harvey, ki zastopa ameriške Zedinjene države. Prilikom otvoritvene seje vrhovnega sveta je prišlo poleg fotografiranih in kinematografskih posnetkov le malo občinstva.

Ministrski predsednik Briand je imel pozdravni govor, v katerem je pozelel zbranim odposlancem v imenu francoske vlade dobrodošlico in je izrazil svoje zadovoljenje nad temi, da se je k sejam vrhovnega sveta povrnili tudi zastopniki Zedinjenih držav. Nato je predlagal, naj strokovnjaki, ki so bili pred kratkim imenovani, poročajo o uspehih svojega dela. Lloyd George se je zahvalil Briandu za vladne besede in je naglasil, da je vprašanje, o katerem bo vrhovni svet imel razpravljati, eno najtežjih, toda upa, da se bo z medsebojno popustljivostjo dosegel sporazum. Italijanski ministrski predsednik Bonomi je govoril italijanski (to je prvokrat, da se je rabil italijanski jezik pri sejah vrhovnega sveta). Kot tolmač mu je služil grof Brambilla. Bonomi se je zahvalil za lepe besede ministrskega predsednika Brianda in Lloyd Georgea ter je izjavil, da je sicer novinec v mednarodnih razpravah, da pa bo prispeval z vsemi svojimi močmi, da se vprašanje, ki je na dnevnem redu, srečno reši. Ob koncu je govoril polkovnik Harvey, zastopnik Zedinjenih držav, in se je zahvalil za besede pozdrava, ki jih je izrekel predsednik vrhovnega sveta.

Nato so poročali člani strokovnjaške komisije. Predsednik komisije Fromageot je povedal, da so se glede razlage versailleske mirovne pogodbe zložili vsi člani komisije in so enoglasno sprejeli načelo glasovanja po občinah. Nato je dokazoval, da se Gornja Šlezija da razdeliti in da je treba pri tem postopati v smislu gori omenjenega načela.

Cecil Hurst je obrazložil stališče angleške vlade o vprašanju Gornje Šlezije in je pokazal razliko med angleškim in francoskim naziranjem. Naglašal je, da se rudniški okraj ne sme razdeliti, in je zagotavljal, da bi ta način rešitve najbolj odgovarjal izidom ljudskega glasovanja. Hurstu je odgovarjal francoski strokovnjak Le Roche. Kritiziral je Hurstovo naziranje z narodnega stališča. Rekel je, da bi vsled takšne rešitve prišlo pod Nemčijo 1/3 gornješlezjskih Poljakov, dočim bi le 1/3 Nemcev pripadlo Poljski. To pa se pravi žrtvovati Poljake. Le Roche je izjavil nadalje, da se rudniški okraj da razdeliti in da za Francoze ni nikakih nedeljivih okrajev. Velika mesta so nastala razmeroma pred nedavnim časom in radi njih se ne sme žrtvovati prebivalstvo z dežele, ki je tam od starine. Angleška rešitev daje zraven tega Nemčiji dve mesti in jih ločuje od njihove prirodne okolice. Francoski izvedenec je dalje opovrgel angleški načrt tudi z gospodarskega stališča, naglašujoč, da je n. pr. Kattowitz po mnenju samih Nemcev glavno mesto okraja Elzas, ki ga vsi enoglasno prisojajo Poljski. Zaključil je rekoč, da je rudniški okraj treba razdeliti in njega največji del prisoditi Poljski. Meja bi bila zelo podobna meji, ki jo predlaga načrt grofa Štorca.

Zadnji je govoril italijanski izvedenec Torrefranca. Naglašal je velike težkoče, ki so krive, da je to vprašanje zelo mučno. Ni se izrekel ne za francosko ne za angleško naziranje, temveč je izrazil željo, da bi se z medsebojnim popuščanjem našla takšne rešitve, ki bi zadovoljila vse prizadete stranke.

Po razpoloženju, ki je vladalo med zastopniki posameznih držav ob koncu včerajšnje razprave, se da soditi, da so Angleži kakor tudi Francozi pripravljani popuščati in da se bo končno našla rimska rešitev. Jutri bodo zaslišani komisari posameznih zaveznških držav, ki so prišli vsi v Pariz.

Mnenja listov. — Francozi upajo na pomoč Italijanov

PARIZ, 9. »Temps« piše: Poročilo o vprašanju razdelitve Gornje Šlezije, ki so je izdelali medzaveznški strokovnjaki, ki bo podlaga razpravam vrhovnega sveta o tem vprašanju. Strokovnjaki so proučili razne načrte za rešitev vprašanja. Razprava se še vodi o francoskem in o italijansko-angleškem načrtu. Za nobenega teh dveh načrtov se strokovnjaki niso mogli zediniti. Oba načrta zahtevata nedeljivost rudniškega ozemlja, toda francoski načrt prisaja ta okraj Poljski, dočim ga italijansko-francoski načrt prisaja vsaj večinoma Nemčiji.

»Intransigent« pravi: Zanašamo se, da nam bodo naši prijatelji Italijani pomagali prepričati Lloyd Georgea, da se meja v Gornji Šleziji mora določiti v smislu versailleske mirovne pogodbe, t. j. da je treba upoštevati večino po posameznih občinah.

Tudi »Matin« upa, da bo Italija podpirala francosko stališče. Javlja, da je ministrski predsednik Briand sprejel ob 11.30 italijanskega ministra za zunanje zadeve Della Torretta in dostavlja: Nekateri angleški listi in glasila nemškega centra in nemške desnice so se prežglo, da veseli, da je Italija privezana k angleški politiki. Italija ima proste roke in njeni zastopniki bodo imeli odločilno vlogo pri vzpostavitvi sloge med zavezniki.

Anglija

Angleška državna konferenca zaključila svoje delo

LONDON, 9. Angleška državna konferenca se je zaključila pretekli petek. Zadnja seja je trajala le eno uro od 11 do poldneva. Po zaključni seji je dalo tajništvo konference listom obširno poročilo o delovanju in sklepih konference. Na zadnji seji je konferenca sklenila vdanostni poklon angleškemu kralju. Poklon se glasi: »Mi ministrski predsedniki in drugi zastopniki britanskega carstva pošiljamo ob koncu našega dela v imenu Anglije, angleških dominionov, indijskega cesarstva ter naselbin in protektoratov Vašemu Veličanstvu ponižen pozdrav in zagotavljam Vas o naši zvestobi napram Vašemu prestolu. Mi smo videli od začetka do konca naših posvetovanj, da je najbistvenjša vez, ki spaja naša tako oddaljena ljudstva, angleška kruna. Mi obljubljam Vašemu Veličanstvu, da ne bo nič v stanu omajati naše složne zvestobe napram angleški državi in njenim vladarjem. Mi vemo, s koliko pažnjo se Vaše Veličanstvo zanima za vse, kar se tiče blaginje Vaših podložnikov. Vsled tega upamo, da se bodo naša posvetovanja v tem času splošnega vzne mirjenja dopadla Vašemu Veličanstvu in da bodo pripomogla k blaginji in varstvu Vaših držav kakor tudi k splošnemu miru na vsem svetu. Želimo Vašemu Veličanstvu in kraljici, da bi še dolgo let živela ljubezen svojih podložnikov in da bi videla, da se vsi sloji brez izjeme odporujejo od naporov in žrtve, ki so jih doprinesli v zadnji vojni.«

Odnošaji med Anglijo in Rusijo

LONDON, 9. Harmsworth je izjavil v dolnji zbor, da angleška vlada ne namerava nikakor spremeniti svojih odnosov z Rusijo, ki bodo ostali isti kot so bili pred sklenitvijo trgovske pogodbe.

Irsko vprašanje

LONDON, 9. Angleška vlada je sklenila, da bo izpustila na svobodo tudi Mac Keena, člana tajnega irskega parlamenta. Do sedaj vlada ni hotela izpustiti tega poslanca, ker je bil obsojen radi umora.

Nemčija

Ukradeni dokumenti ruskega polkovnika Freyberga

BERLIN, 9. Kakor znano, je nedavno vdrla v stanovanje ruskega polkovnika skupina ljudi, ki so se predstavili kot policijski agenti. V resnici pa so bili to preoblečeni komunisti, ki so zaplenili polkovniku vse njegove spise. Zaplenjene listine in knjige so naložili na avtomobil, ki jih je čakal pred hišo. Odpeljali so se v spremstvu drugega avtomobila, polnega »policijskih agentov«.

Ko je berlinska policija izvedela za dogodek, je takoj uvedla preiskavo. V avtomobilu, ki so si ga bili izposodili preoblečeni komunisti, se je našla listnina, ki je vsebovala več spisov. Po teh spisih je prišla policija na sled komunistični organizaciji, ki se je bavila s ponarejanjem pečatov, okrožnic in potnih listov. Kmalu potem je policija razkrila tudi organizacijo, ki se je udeležila po svojih članih preiskave pri polkovniku. Vodja te organizacije je bil neki Oskar, o katerem ni policija dala še natančnejših informacij. Člani te organizacije so nemški in ruski komunisti, ki so delali po navodilih ruske vlade. Ukradeni spisi se doslej še niso našli.

Kancelar Wirth proti začasnemu rešitvi gornješlezjskega vprašanja

BERLIN, 9. Državni kancelar je imel pogovor z zastopnikom nekega italijanskega lista. Med drugim je rekel italijanskemu častnikarju tudi nekoliko besed o vprašanju Gornje Šlezije. Listi so govo-

riili — je rekel kancelar Wirth — v zadnjem času pogostoma o nekaki začasnem rešitvi tega vprašanja. Ni Vam treba dokazovati, da bi nemška vlada takšne rešitve ne mogla sprejeti. Takšna rešitev bi bila v protislovju z mirovno pogodbo in bi bila povod novim sporom na vzhodu.

Morilec grofa Tisze aretiran v Nemčiji

HAMBURG, 8. Glasom neke vesti, ki jo je objavil »Hamburger Fremdenblatt«, je policija aretirala bivšega avstro-ogrškega častnika Oszezmjaka, ki je umoril ogrskega ministrskega predsednika grofa Tisze.

Habsburške spletke. — Zarota na gradu Hertenstein za vzpostavitev habsburške vlade

BERLIN, 8. Dunajski dopisnik lista »Berliner Tagblatt« piše, da je dobil z grada Hertensteina, sedeža bivšega cesarja Karla, vesti, iz katerih je razvidno, da Karel še vedno upa, da pride v dohodnem času zopet na madžarski prestol. Vse dosedanje vesti o bodočih nastopih bivšega cesarja so izmišljene. Predvsem ni res, da namerava livski cesar oditi 31. avgusta v Španijo, pač pa je res, da bo ta dan zanj zelo usoden, ker rok, ki mu je dovoljen za bivanje v Švici, izteče 31. avgusta. Na Hertensteinu so ukrenili vse potrebno, da v slučaju potrebe dokažejo, da je bilo bivšemu cesarju nemogoče najti nov sedež. Karlu se ne da iz Švice, ker ima odhod najlažje zvezo s svojimi poslanci v Parizu in Freiburgu.

Legitimistični in vojaški krogi v Budimpešti delajo z vsemi sredstvi, da pripravijo tla za Karlovo povrnitev. Bivši kralj se namerava baje vrniti s pomočjo Zveze narodov. V ta namen sta dr. Gratz in grof Appony, ki sta se nedavno mudila v Hertensteinu, že izdelala točen načrt.

Medtem živi Karel tudi že sedaj kot bodoči madžarski kralj. Njegovi izdatki so ogromni. Na mesec troši okoli 80.000 švicarskih frankov, ker se mora brigati za kakih 60 oseb okoli sebe.

Posebno velike izdatke ima bivši cesar za vzdrževanje vezi z monarhističnimi organizacijami in poslanstvi, ki jih ima skoraj po vseh državah.

Avstrija

Avstrija prosi, naj bi vrhovni svet razpravljati tudi o njenih kreditih

DUNAJ, 9. »Politische Korrespondenz« javlja, da bo avstrijski zastopniki v Londonu, Parizu in Rimu izročili dotičnim vladam noto, v kateri naglašajo silno potrebo, da bi se Avstriji čim prej dovolili obljubljeni krediti. V noti so zavezniske vlade tudi prosijo, naj spravijo to vprašanje na dnevni red razprav sedanjega vrhovnega sveta.

Ogrska

Vprašanje Zapadne Ogrske. — Ljudski tabor na spornem ozemlju

BUDIMPEŠTA, 9. List »Uj Henze« deka poroča, da je ogrska vlada dobila od poslaniške konference noto, ki pravi, da bo Ogrska morala izročiti Avstriji Zapadno Ogrsko najdalje do 27. avgusta t. l. V noti je tudi rečeno, da bo do istega roka Jugoslavija izpraznila Pečuh in Baranjo, ki sta sedaj zasedena po jugoslovanskih četah.

Poslanci Zapadne Ogrske so sklicali začetkom tega meseca nekaj tabor prebivalstva Zapadne Ogrske. Na taboru so bila zastopana vsa mesta in vse vasi. Tabor je sklenil sledečo resolucijo:

»Prebivalstvo Zapadne Ogrske brez razlike narodnosti, jezika in vere protestira proti priključitvi k Avstriji in zahteva, da imej prebivalstvo pravico, se svobodno izraziti glede vseh vprašanj, ki se tičejo zapadnih okrajev. Ako nastopijo v smislu trianonske mirovne pogodbe spremembe v upravi Zapadne Ogrske, protestira prebivalstvo tega kraja že vnaprej proti vsaki zasedbi po tujih četah kakor tudi proti nastavljanju tujih uradnikov, ki niso domačini. Prebivalstvo ne bo trpelo, da se mu vsili gubernator, upravno in šolsko osebje, ne da bi se o tem prej vprašalo. Prebivalstvo izjavlja, da se bo proti kršenju svojih neodtujljivih pravic uprlo z vsemi sredstvi, ki mu bodo na razpolago.«

Amerika

Nov odlok ameriške vlade o priseljevanju

WASHINGTON, 9. Glavni komisar urada za naseljevanje je določil, da se sprejmejo vsi izseljenci iz meseca junija, in avgusta, ki so prišli v Ameriko v večjem številu, kot predpisuje zakon, in se sedaj združujejo po raznih pristaniščih. Ti izseljenci bodo sprejeti le pod pogojem, da pristanejo prizadete države na to, da se število teh izseljencev odbije od celokupnega števila, ki je dovoljeno za celo leto. Mislj se, da se bo s tem odlokom, ki je bil izdan po sseljanju raznih paroplovnih družb, napravil konec sporom, ki so se ob koncu vsakega meseca pojavljali med posameznimi parniki. Po novem odloku bo pripuščen v Zedinjene države 1000 priseljencev. Državni urad bo najbrže zahteval od grške vla-

de, naj grškim paroplovnim družbam prepevo, da ne smejo sprejemati na svo- je ladje več izselencev, kot bodo do- ločila ameriška oblastva za pripuščanje iz- selencev.

Japonska in Kitajska sprejeli 11. novem- bra kot dan sestanka washingtonske konference

WASHINGTON, 9. Kitajska in ja- ponska vlada sta uradno naznanili vladi Zedinjenih držav, da sprejemata dan 11. novembra kot dan otvoritve washing- tonske konference.

Gornja Šlezija

Nemci napadli oddelke angleških vojakov

PARIZ, 9. Iz Oppelna poročajo, da so Nemci napadli neki angleški oddel- lek, ki je hotel izvršiti preiskavo v gradu Kotranovič v rosenberškem okraju. Na- padalci, ki so bili oboroženi s puškami, so prisilili angleškega častnika, ki je po- veljeval oddelku, da je moral vrniti orož- je in bombe, katere je bil dal zapleniti in osvojititi vse aretirane osebe.

Albanija

Borbe v severni Albaniji

SKADER, 9. Borbe v severni Albaniji se nadaljujejo. Pri Arošu je prišlo te dni med Miriditi pod vodstvom Nihole Pietrija in četami tiranske vlade do hude bitke. Miriditi so bili v začetku zmagovalci in so pritiskali vladne čete. Ko so dobile čete pojačanja, so se vstali morali umekniti. V okraju Fane postaja odpor Miriditov vedno bolj srdit.

Japonska

Japonska se odrekla zahtevam po otoku Japu

DUNAJ, 8. Tukajšnji listi doznajajo, da se je Japonska odrekla zahtevi po otoku Japu, ki ima kot postaja kabela velikansko važnost. Ta korak japonske vlade se ima pripisati uspešni politiki predsednika Hardinga. Spor med Japo- nsko in Zedinjenimi državami zaradi te- ga otoka je bil dosegel že tako ostre meje, da se je že predvideval resen spo- pad med obema državama. Povod sporu je dalo nejasno besedilo mirovne pogod- be glede te točke.

Domače vesti

KMETIJSKO VRTNARSKA GOSPODAR- SKA ZADRUGA ima v nedeljo, 14. t. m. ob 9. uri zjutraj oboroženo sejo, ki se bo vršila v društvenih prostorih. Udeležite se seje točno in polnoštevilno.

Ljudsko štetje. Kakor javlja agencija Stefani, bodo čim prej objavljeni pred- pisi za izvršitev zakona od 7. aprila 1921. št. 457, ki določa, da se ima letos izvršiti v Italiji V. splošno ljudsko štet- jo. Ljudsko štetje se bo vršilo najbrže 1. decembra t. l.

Huda obsodba. Dne 8. avgusta so slavili v Gorici spomin na dan 8. avgusta 1916., ko je italijanska vojska prvič zavzela mesto. Poseb- no slavlje pa je bilo na bojišču okoli Podgore, kjer so v strahovitih bojih potok krvi močili zemljo in pripravljali poraz avst.-ogr. sovra- znika. »L'Avvenire d'Italia« je objavil pred- slavnostno odprto pismo na vojnega ministra Gasparottija. Iz pisma posnemamo: »Podgora, ime krvoprolija in slave, neznanih žrtv dveh vojsk, grobišče junakov, ti gora, napo- jeva na od solz in krvi, ostanke za vedno sveta v spominu Italijanov. Vojna je minula, minil je strah. Sedaj pa glejte ostudno raganje med mrtvim. Slavi se spomin na zavzetje strašne Podgore, gore smrti in na program oficijelnih slavnosti, ki imajo namen, da kdo dobi kak vi- teški križec, je poleg vznešnih govorov iz ust tistih, ki znajo delati in se boriti, samo z jezi- kom — tudi ne eden, ne dva, ampak kar trije

javni plesi. To se je vršilo na grobišču jun- kov, v kraju strašnega klanja. Moški in žen- ske, ki so bili došli iz bližnjih krajev, oblastva in različna zastopstva, vse je plesalo, na oni isti zemlji, na kateri je umirajoči vojak jokaj svoje zadnje obupne solze, ter izdihnil svoj zadnji bolesten vzdih, preden se mu je vtila sr- čna kri. Visoki podprednik plesalk so se vti- skali na lahno v isto zemljo, ki je sprejela zad- nji poljub, umirajočega vojaka, ki ga je pošiljal v trpljenje materi in rodbini. Na mestu najve- čjih žrtv so se sklepale ljubavne zveze, so se dogovarjali ljubinski sestanki, so se priprav- ljala preštevja. Vlačuge Italije — naprej! Pri- čo Podgore danes plešejo... Kaj nas briga vojna s svojim trpljenjem, svojimi žrtvami, pe- stotisoč mrtvi, s petstotisoč ranjencev, in z vsemi bojovníki, z nje materami, ki so izgubile svoje sinove, s soprogami, ki so izgubile može, s sinovi, ki so izgubili očete? Danes se spričo Podgore — plešejo. Plešejo pa le tisti, ki so se v času skupnih žrtv strahopetno skrivali, ali pa vzgleduhi, tatovi, izdajalci; — med žen- skami pa tiste, ki so soproga v strelskem jarku skramile... Tisti in te bodo plesali. Drugi in druge, ki tvorijo pošteno in hrabro Italijo, zadevajočo se svoje moči, svojih pravic, svojih velikih žrtv vsi ti bodo obračali poglede v stran, polni gausa in ozlovoljenja, in bodo plju- vali na tla...»

Lopovi, ki so izkoristili zbirko »v pomoč Istri« za svoje čepke, so hodili tudi po vipavski dolini. Bodi se enkrat povedano, da so poobla- ščeni pobirali za Istro le županstva, župni in šolski uradi. Izredni pobiratelji pa morajo imeti poverilnico, podpisano od dr. J. Willana.

Telovadno društvo »Sokol« v Kobaridu priredi dne 14. avgusta t. l. ob 15. uri na dvo- rišču g. Grandoliča javen nastop s prostimi va- jami, orodno telovadbo in skupinami. Po telov- vadbi prosta zabava s petjem in plesom.

Kakor vsa ostala bratska društva je zgubil tudi kobarški »Sokol« tekmo vojne vse telov- vadno orodje. Čisti prebitek te prireditve je določen za nabavo novega orodja. Obratmo se do vseh rojakov s prošnjo, naj se nastopa udeležijo v čimvečji številu.

Vsi aktivni pevci iz Sv. Jakoba so sva bljeni na sestanku v petek, 12. t. m. v dvorani D. K. D. Razpravljalo se bo o važnih stvareh glede pevskega zbora. Vaša dolžnost je, da se vsi brez izjeme točno udeležite sestanka.

Mladinsko društvo »Prosveta« pod okriljem Šentjakobske »Citalnice« ima svoj prvi javni nastop v nedeljo, dne 14. t. m. v dvorani Del- kons. društva pri Sv. Jakobu. Ura ter vsopred se objavi pravočasno. K številni udeležbi v- ljudno vabi odbor.

Iz tržaškega življenja

Dva poizkušena samomora. Včeraj popoldne si je hotela končati življenje mati družinskih razmer 16 letna Marija Drogolovič, stanujoča v ulici Galleria št. 3. V ta namen je popila pre- češnjo količino karbolne kisline. Njen čin so še pravčasno zaznali stariši, ki so pozvali zdravnika rešilne postaje. Ta ji je izpral želod- dec ter jo dal nato odpeljati v bolnišnico.

Tudi 18 letna Margerita Klant, stanujoča v ulici Toricelli št. 10, si je hotela končati živ- ljenje s karbolno kislino. Na lice mesta je bil telefonično pozvan zdravnik rešilne postaje, ki ji je z velikim trudom izpral želodec. Mla- denka se je namreč čisto branila z največjo silo. Odpeljali so jo v bolnišnico. Vzroki, ki so dovedli mladenko do tega koraka, so baje dru- žinske razmere.

»Poštena« služkinja. Pred kakima dvema dnevmi se je predstavila Lucij Sorusijev, stanujoča v ulici Gian Rinaldo Carli št. 10, 26 letna Margerita Friehli, ki je prosila gospo, naj jo vzame v službo kot služkinjo. Ker je imela mladenka izpravevala in zgledata nav- dežno poštena, jo je Sorusijeva sprejela v služ- bo. Toda njena »poštenost« se je namah spre- menila. Ko je namreč včeraj zjutraj Sorusije- va zapustila stanovanje, je to ugodno priliko uporabila služkinja in izginila z raznovrstnim perilom Bog si ga vedi kam.

Fašisti opustošili komunistični krožek v Skednju. Pred snočnim v poznuri se je zbrala pred komunističnim krožkom v Skednju večja gruča fašistov, ki so kmalu potem vdrli v krož- kove prostore ter tam vse razbili, kar jim je prišlo pod roke. Razbito pohištvo, razne knji- ge in spise so potem metali skozi okno na cesto.

PODLISTEK

René Thévenin.

Železni malik

— Ti morejo se odhajati, tako ali tako, v dotikih s civiliziranim svetom, vi pa boste v veliki puščavi popolnoma sami. Sicer pa ne smemo misliti, da gre tam za vojake rednih čet. Kaj boste vi z malim številom urojenecv, vedno pripravljenih, da vas izdajo ob prvi pri- liki, ali, v najboljšem slučaju, da vas zapuste ob prvi nevarnosti?

— Jaz sem bolj zaupljiv, nego vi. Nada moja, da bom mogel zasledovati svoj cilj, je velika in mi daje gotovost, da se mi posreči.

— Tudi doktor Bernard je govoril tako.

— In privraket je uspel po treh letih razko- vanja ter se povrnil živ in zdrav. Neki dogo- dek mu je pretrgal drugo potovanje. Jaz sem ga hotel odvrniti.

— Ah, ste vsi enaki — je pripomnil Peter Desroches — nobena stvar vas ne more zadr- žati. Pripoznatiti treba, da je tisto nepoznano jako ljubivo. Z vami trdim čas, kakor sem ga trafil pred petimi in tudi pred dvema letoma trafil z doktorjem Bernardom, in kakor sem ga trafil pred kakim mesecem z nekim potoval- cem, ki je vdril v puščavo, da zasleduje isto pot in isto svrhu.

— O kom govorite? — je vprašal Mavricij Tarnier odločno. — Je-li šel kdo pred menoj?

— Da, neki navaden človek.

— Ta je bil še drznější. Odsel je sam, brez vsakega indijanskega spremstva. Mislim, da je

blazen, ali pa pozna le površno deželo, v ka- tero je šel, in pa prebivalstvo v nji.

— Kdo je to?

— Ne vem. Ni mi povedal svojega imena in nisem mogel razumeti, je-li kak znanstvenik, ali kak apostol, ali pa pustolovec. Napravila pa vtiš človeka, ki ve, kaj hoče, ali voljo svojo pozna le on sam!

Neka čudna slutnja se je polastila profesor- ja, ki je zahteval:

— Opišite mi to osebo.

— Ali ste ga morda poznali? — je rekel Pe- ter Desroches, nekoliko začuden.

— Morda. Opišite mi ga, prosim vas.

— Na mojo hčer in čuden — je odgovoril go- spodar — je napravil eden vtiš. Mislite si člo- veka nizke postave, ki pa kaže nenavadno energijo in moč: ožgane barve, vdrtih oči, o- strih in zasadenih...

— Breda črna, nitnice blede, nos orlovski... je nadaljeval Mavricij Tarnier in polastilo se ga je ganotje.

— Da, vi veste, kdo je? Sedaj je torej vrsta na meni, da vas vprašam nekoliko pojasnil na račun tiste čudne osebe. Kdo je? Odkod pri- haja? Kam gre?

— Ne morem vam reči — je odgovoril profe- sor, ki je postal zopet miren vsled napora svo- je volje — Mislim, da je prej kak pustolovec, nego pa raziskovalec. Spoznal sem ga malo pred svojim odhodom iz Pariza. Prišel je k meni prosiť nekega nedoločnega pojasnila. Ali nič pravega ne vem o njegovem bitstvu. Reči vam morem, da name ni napravil nič boljše- ga vtiška, nego na vas. To je vse, kar vem.

Vesti iz Goriske

Iz Tolmina. Razstava, ki jo je priredil Skod- nikov zavod ob zaključku šolskega leta, je bila res nekaj lepega. Našel si raznovrstne pred- mete, od najbolj priroditih do najbolj okusno izdelanih, razvrščene v lepem skladu. Posebno pozornost so vzbujali izdelki, izdelani pod vodstvom gospe Drašlerjeve, ki je znala zdru- žiti dober okus praktičnim zmisлом, kar je zelo važno za dijakinje, ki se učijo, kakor se vidi, tudi stvari, ki bodo v veliko korist našemu kmetkemu žensku. Vodstvu Skodnikovega zavoda, ki je priredilo to razstavo, gre res naj- boljše pohvala!

Vesti iz Notranjske

Ne v Ameriko! Planina pri Vipavi. Mnogo se slučajni selitve v Ameriko. Naše ljud- stvo moramo svariť tu mu klicati: ne v Ameri- ko! Brezvestne izseljeniške agencije zahtevajo od posameznika čez tritisoč lir (!) potnih stroš- kov. Prej pa mora vsak letati v Trst in Po- stojevo od pisarne do pisarne, da potrosi par sto lir. Troški torej v Ameriko in nazaj bi zna- šali okoli 7000 lir! Vrhutega pa je go- spodarsko stanje fabrik in delavstva v Ameri- ki v veliki krizi. Brezposelnost se še vedno širi. Naše politično društvo »Edinost« se bo moralo takoj pristeti izseljeniškega vprašanja ter ga potom lastne agencije rešiti v veliko korist našim izseljencem. Ne zopet odlagati!

Planina pri Vipavi. (Šolska priredi- te v.) V nedeljo, dne 31. julija, so priredili šol- ski otroci kaj mično prireditev. Slišali smo polno lepših narodnih pesmi, dve deklamaciji, dve igrici: »Darežljivi otroci« in »Kmet in Fo- tograf« ter šaljive pesmi: »Petelinova ženitev« in »Prišla je miška«. Občinstvo je bilo kar ocarano. Kdo bi si mislil, da znajo naši malčki tako nastopiti! Vsa hvala gre gospe Josipini Kalanovi, ki je s tolikim trudom učila šolsko mladež.

20 dolarjev = 533 lir! Te dni je dobil po- sestnik na Planini pri Vipavi, ki se je lanko leto vrnil iz Amerike, od neke dunajske banke doposlanih 533 L s pripisom, da ta svota o- dogovarja sedaj 200 K avstrijske veljave. Ta po- sestnik pa je že leta 1915 poslal iz Amerike svoji ženi na Planino 20 dolarjev. Sedaj bi mor- al dobiti za nje 500 lir ali pa 18.000 avst- r. kron! Take umazane valutne dobičke si nabi- rajo torej banke!

Pozor pred dunajskimi agenti. Aprila t. l. je naročila neka posestnica na Planini pri Vi- pavu od dunajske fotografske firme Schipper & Co. pet povečanih slik. Naplala je dala kar 200 lir. Sladki agent ji je obljubil seve še zraven vsemogoče privrške, medaljone itd. Sedaj pa je dobila s poštnim povzetjem (!) si- cer res pet slik, a le ena sama je bila prava. Vlačiti pa je morala še 190 L. Vsa pošiljatev ni vredna tisoč avst. kron, firma pa je dobila okoli 15.000 K! — Držimo se domačih fotogra-fov! Saj tudi ti znajo povečati slike in še na lepši način!

Šolsko leto na gimnaziji in realni v Idriji. 27. septembra: Sprejemni izpiti za I. razred. Vpisovanje v I. razred.

K sprejemnim izpitom za I. razred tukajšnje realke in gimnazije se morajo zglasti otroci v spremstvu očeta, matere ali kakega drugega sorodnika na ravnateljstvo do 9. ure zjutraj, opredeljeni morajo biti s krstnim listom in z zadnjim ljudskoslovnim spričevalom. Sprejem- ni izpiti se polaga v slovenščini in v računstvu. Po uspešno dokončanih sprejemnih izpitih se bo vršilo vpisovanje. Vpisati se morajo tudi oni otroci, ki so že prestali sprejemni izpit v juliju t. l. Pri vpisovanju se morajo položiti šol- ske pristojbine in sicer: 4. 20 L. sprejemnine, 2. 10 L. za učila, 1. L. za dijaško knjižnico in 40 L. za igrala, torej skupaj 7. 70 L.

27., 28. in 29. septembra: Ponavljalni, dodat- ni in sprejemni izpiti za višje razrede.

Za vsak sprejemni izpit v višje razrede se mora položiti pristojbina 24. — L.

Za pristupitev k sprejemnim izpitom v višje razrede je potrebna kolekovana prošnja (ko- lek — 60 L) na ravnateljstvo najkasneje do 15. septembra. Priloge: krstni list, domovinski list ali potrdilo županstva o bivanju v dotični ob- čini; zadnje šolsko spričevalo; dokaz identite- te potom dokumenta s fotografijo (potni list i. t. d.)

30. septembra: Vpisovanje v II.—VII. raz- red.

Peter Desroches je gledal za hip na svoja izpraševalca, kakor da hoče čitati na njem neko tajnost, ki je ni hotel razkriti; ali ni vz- trajal pri tej nameri, ki je nadaljeval v tonu nezanimanja:

— Morda je pustolovec, ki se lovi za srečo in so ga zvalile stare legende o teh krajih. Go- vori se, da je v teh puščavah mnogo zlata in ta človek ne bi bil prvi, ki se je dal zvabiti od pohlepa po bogastvu.

Razgovor je zastal. Primaknil se je večer in prižgali so svetilke, okoli katerih so krožile megle mušic. Zrak je bil težak, napolnjen s to- plo vlažnostjo. Iz bližnje puščave so prihajale nepoznane pare tajinstvenega izvora. Mavricij Tarnier se je zamislil in videl pred seboj tem- no neizmernost, polno zased, v katero se je hotel podati, prepustajoč se usodi kakor po- morski, izgubljen na morju brez obzora. Mi- ali je tudi na tajinstvenega nepoznan, na čudnega potovalca, ki je šel pred njim v pu- ščavo. Kak nerazločljiv namen ga je sklonil, da se podaja v tolike nevarnosti? Profesor se je tako poglubil v svoje misli, da ni slišal, da je gospodar odšel iz hiše, dajal ukaze služabni- kom. Poglobil se je vase, hkratu pa se mu je položila na ramo mehka roka. Obrnil se je hi- tro in videl je pred seboj hčer gospodarjevo. Lepota mladenke ga je osepnila. Črne oči so blestele v čudni luči in bledest obraza se je zdela v senci večera še bledejša. Mladenka je rekla s prosečim glasom:

— Ne odpotuj!

(Dalje.)

Učenci, ki so že obiskovali tuk. zavod v mi- nolem šolskem letu, plačajo pri vpisovanju iste pristojbine kakor za I. razred, odšteti spre- jemnino, torej skupno 3.50 L. Kdor se pa vpiše na novo na zavod, plača pristojbine in skupnem znesku 7.70 L.

1. oktobra: Začetek rednega pouka.

Vse tu navedeno velja celotno tudi za dr- žavno nižjo gimnazijo v Idriji.

Na oba zavoda se sprejemajo pod istimi po- goji kakor dečki tudi deklice.

Opomba: Morebitne spremembe terminov se objavijo pravočasno v časopisih.

Zrelostni izpiti. Opozarjajo se vsi oni priva- tisti, ki bi želeli maturirati na državni višji re- alki v Idriji v jesenskem terminu, da morajo vložiti tozadevane prošnje na ravnateljstvo najkasneje do 15. septembra. Kolek in priloge so iste kakor za sprejemne izpite v višje ra- zrede. Pristojbine: 50. — L. za zrelostni izpit in 10. — L. za diplomu.

Onim privatistom, ki so deloma že prestali zrelostni izpit v poletnem terminu tek. leta in so samo odložili izpit v posameznih predmetih na let. jesen, ni potreba nikake nove prošnje. Vložiti pa morajo tozadevane prošnje oni kandi- dati, ki so padli v posameznih predmetih v po- letnem zasedanju in hočejo ponoviti zrelostni izpit v jeseni.

Pristojbina v obeh navedenih slučajih znaša 20. — L. za izpit in 10. — L. za diplomu.

Vse tu navedeno velja tudi za državno gim- nazijo v Idriji.

Termin zrelostnih izpitov se določi pozneje. V Idriji, svršetkom julia 1921.

Ravnateljstvo.

Pipčarstvo in pipčarji

Ker ima barkovljanska Zorka še vedno lepe oči in ker je zato s solznimi očmi protestirala, darujejo: po 2. — liri: Leteči Rico; po 1. — liri: Drečjek, Pader, oropani Jože in Srečko. Den- nar pri Istranu.

DAROVI

za nesrečne žrtve v Istri.

Ker so ga nekeje prezrli 2. T. P. D. E. za stor- jene usluge 86, Troha Makso 5, Buzai Anton 5, Lovrečič Ivan 4, Bažec Josip in Vesnaver An- dreej po 3, Turko Peter, Krizman Ivan, Pavlišić Anton, Toroš Jakob, Furlan Josip in Pavlica Leopold po 2, nabrale Gorazda, Vandica, Ani- ca in Milka »tam za goró, kjer nageljni cveto« 90 L.

Zadnji izkaz 122.697'85 L, 1484'50 dinarjev, 1000 rubljev, 300 nepr. kron, 1 dolar in 1'10 marke.

Skupaj: 122.997'85 L, 1484'50 din., 1990 rub- ljev, 300 nepr. kron, 1 dolar in 1'10 marke.

V slovenski družini slovenski jezik!!

MALI OGLASI

se računajo po 20 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2'—. Debele črke 40 stotink be- seda. — Najmanjša pristojbina L 4'—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

PRODA SE radi družinskih razmer dobrodo- ča urarska obrt v kraju, kjer se nahaja tudi več tovarn. Naslov pove upravnistvo. 1400

SOBO, če mogoče s hrano, išče mladenič pri slovenski družini. Ponudba pod »Soba« na upravnistvo.

KREPAK in pošten dečko za vsa dela v trgo- vini se sprejme takoj kot dninar. Podlogar & Petelin, St. Peter — Kras. 1375

KRONE srebrne in zlate, plačujejo po najvišjih cenah Pertot, Via S. Francesco 15, II. 1286

IZKUSENE mizarje za stabna dela in pohištvo ter samostojnega delovodjo, išče tovarna mi- zarskih izdelkov Klančnik & Kompara, Ma- rior. 1403

MESTNO županstvo v Postojni proda, vsled razpusta aprovizacije, večjo množino vrec od sladkorja, moke, testen in riža. Vreče so 100 in 80 kg. Ponudbe z navedbo cene, naj se pošljejo do 25. t. m. na županstvo. 1405

KNJIGOVESNICA sprejme vaješko. Stoka, via Milano 37. 1410

POSTELJA in hrana se odda ulica Coroneo št. 5, II. 1408

SREBRNE KRONE in goldinarje plačujejo po najvišjih cenah Salonicchio, Trst, Piazza S. Caterina 3, III. 1413

IZKUSENA BABICA sprejema noseče na dom. Via Chiozza št. 50, prit. 1412

MIZARJ za popraviljenje pohištva sprejme katarjo H. Stibler, Via della Testa 31. 1411

Velesenjena gospa!

Dober nadomestek kave mora biti zdrav in okusen, mora vsebovati re- dilne snovi, mora dati lepo barvo kavi in mora biti po ceni. — Vsem tem zahtevam odgovarja bolje nego vsak drugi izdelek:

FIGOVA KAVA „LEVANTE“

Prodaja se povsod v zavojih po 250 gr. Pozor na znamko. P. va tržaška tovarna figove kave „LEVANTE“ Loser & Luža, Via Carpison 10-12 — Trst

HISA v Il. Bistrici št. 44, z vrhom, njivami in hlevi se proda. Eventuelno se proda tudi 22 oralo gozda. Natančnejša pojasnila daje Fani Kladva, Koseze 17 p. Il Bistrica. 1406

ZLATO in srebrne krone plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, urar, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 24

POZOR! Srebrne krone in zlato po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, Via Madonna 10, I. 38

SOFER, sposoben, išče službe v mestu ali na deželi. R. Jerkič, Via Porta 373. 1409

Poslano*)

Izjava.

Podpisani obžaluje in preključuje neprem- šljene žalitve, ki jih je izrekel na občnem zboru »Gospodarskega društva« v Skednju dne 10. julija t. l. in katke so brez vsake podlage.

V Skednju, dne 8. avgusta 1921,

JOSIP SANCIN.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja ured- ništvo le toliko kolikor mu zakon velja.

Prostovoljna javna dražba

Dne 21. avgusta 1921 ob 10 uri se bode vršila

na licu mesta v Skadanjščini pri Materiji (proga Trst—Podgrad—Reka) prostovoljna javna dražba nepremičnin: 1. do IV. zemljek, telo vl. št. 98, I. zemljek, telo vl. št. 121, I. zemljek, telo vl. št. 134, VI. zemljek, telo vl. št. 153, I. zemljek, telo vl. št. 156, 1/4 I. zemljek, telo vl. št. 145 in 1/3 II. zemljek, telo vl. št. 145 ter 3/42 in I. zemljek, telo vl. št. 117 vse davčne občine Markovščina, ki obstojajo po večini iz zemljiških in gozd- nih parcel.

Navedene nepremičnine so razdeljene v deset skupin.

Natančnejši podatki so razvidni iz spisov seznamka, katerega si lahko ogleda vsak interesent pri podpisnem sodišču med uradnimi urami.

Vrednost posamezne skupine je navedena v seznamku.

Dražbitelji imajo položiti kavejo v višini Lit 6000.—. Zdražbiteljem bo eventuelno dovoljen odlok za polog kupnine..

Opaza se, da znaša najmanjša vrednost skupine Lit. 12150.— in ona ostalih skupin po večini Lit. 1500